

פסחים סז

שאלה: אשכחן תמיד ופסח דדחו שבת, דדחו טומאה מנא לך?
תשובה: אמרי: כי היכי דיליף פסח מתמיד לענין שבת, הכי נמי יליף תמיד מפסח לענין טומאה
שאלה: ופסח גופיה מנא לך?

תשובה 1: אמר רבי יוחנן: דאמר קרא **א"ע א"ע כי י'ה טמא זרע** - א"ע נדחה לפסח שני, ואין ציבור נידחין לפסח שני - אלא עבדי בטומאה.

קושי על הדרשה: אמר ליה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן: אימא א"ע נדחה לפסח שני - ציבור לית להו תקנתא לא בפסח ראשון ולא בפסח שני!

תשובה 2: אלא אמר רבי שמעון בן לקיש: מהכא **וישחיו מן המחה כל זרוע וכל זב**

וכל טמא זרע. יאמר טמאי מתים ואל יאמר זבין ומצורעין, ואני אומר: אם טמאי מתים משתלחין - זבין ומצורעין לא כל שכן? אלא יש לך שעה שזבין ומצורעין משתלחין ואין טמאי מתים משתלחין. ואיזה זה - פסח הבא בטומאה.

קושי על הדרשה: אמר אביי: אי הכי, לימא נמי יאמר זב וטמאי מתים ואל יאמר

מצורע, ואני אומר: זב משתלח - מצורע לא כל שכן. אלא: יש לך שעה שמצורעין

משתלחין ואין זבין וטמאי מתים משתלחין, ואיזה זה - פסח הבא בטומאה!!

ניסיון לתרץ ודחייתו: וכי תימא הכי נמי - והתנן: **פסח הבא בטומאה - לא**

יאכלו ממנו זבים וזבות נדות ויולדות, ואם אכלו פטורין.

תשובה 3: אלא אמר אביי: לעולם מקרא קמא (כרי יוחנן). אם כן ניכתוב רחמנא א"ע

א"ע כי י'ה טמא זרע למה לי?

הסבר דבריו: וכי תימא: האי זרע להכי הוא דאתא הטמא מת הוא דנדחה לפסח

שני, אבל שאר טמאין לא - והתניא: **יכול לא יהו עושין פסח שני אלא טמאי מתים**

ושהיה בדרך רחוקה, זבין ומצורעין ובעלי נדות מניין? תלמוד לומר א"ע א"ע,

זרע דכתב רחמנא למה לי? אלא הכי קאמר: איש נדחה לפסח שני, ואין ציבור

נדחה לפסח שני, אלא עבדי בטומאה. וכי עבדי ציבור בטומאה - בטמא מת, אבל

שאר טומאות - לא עבדי.

מחנה שכינה – המקדש והעזרות	מחנה לוי – הר הבית	מחנה ישראל – ירושלים (וכל ערים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון)
מצורע	מצורע	מצורע
זב	זב	
טמא מת		

דין במצורע: אמר רב חסדא: מצורע שנכנס לפניו ממחיצתו - פטור, שנאמר **כֹּהֵן יִשֶׁב מִחוּץ**

למחנה מושבו.

כֹּהֵן יִשֶׁב - לבדו ישב, **מחוץ למחנה מושבו** - הכתוב נתקו לעשה.

קושי: איתבייה: **מצורע שנכנס לפניו ממחיצתו - בארבעים**. זבין וזבות שנכנסו לפניו ממחיצתן -

בארבעים. וטמא מת מותר ליכנס למחנה לוייה. ולא טמא מת בלבד אמרו, אלא אפילו מת עצמו.

שנאמר ויקח נפה את עצמות יוסף עמו, עמו - במחיצתו!

תירוץ: תנאי היא. דתניא:

רבי יהודה	רבי שמעון
כֹּהֵן יִשֶׁב - לבדו ישב, שלא יהו טמאין אחרים יושבין עמו. יכול יהו זבין וטמאי מתים משתלחין למחנה אחת - תלמוד לומר ולא יטמאו את מחנהם - ליתן מחנה לזה ומחנה לזה	אינו צריך, הרי הוא אומר וישחיו מן המחה כל זרוע וכל זב וכל טמא זרע , יאמר טמאי מת ואל יאמר טמאי זב, ואני אומר: טמאי מתים משתלחין - זבין לא כל שכן? למה נאמר זב - ליתן לו מחנה שניה. ויאמר זב ואל יאמר מצורע, ואני אומר: זבין משתלחין - מצורעין לא כל שכן? למה נאמר מצורע - ליתן לו מחנה שלישית. כשהוא אומר כֹּהֵן יִשֶׁב - הכתוב נתקו לעשה
לאו רגיל - לוקין	לאו הניתק לעשה - אין לוקין

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

קושי בדברי ר' שמעון: מאי חומריה דזב מטמא מת - שכן טומאה יוצאה עליו מגופו. אדרבה, טמא מת חמור, שכן טעון הזאה שלישי ושביעי!

תירוץ: אמר קרא: **טמא וכל טמא** - לרבות טמא שרץ, וזב חמור מטמא שרץ.

קושי: ומאי חומריה? - כדאמרן. אדרבה, שרץ חמור שכן מטמא באונס!

תירוץ: אמרי: כי האי גוונא זב נמי טמויי מטמי באונס כדרב הונא. דאמר רב הונא: ראייה ראשונה של זב מטמאה באונס.

עוד קושי בדברי ר' שמעון: מאי חומריה דמצורע מזב - שכן טעון פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה. אדרבה, זב חמור שכן מטמא משכב ומושב, ומטמא כלי חרס בהיסט!

תירוץ: אמר קרא **זב וכל זב** - לרבות בעל קרי

קושי: ומצורע חמור מבעל קרי - ומאי חומריה - כדאמרן. אדרבה: בעל קרי חמור, שכן מטמא במשהו!

תירוץ: סבר לה כרבי נתן. דתניא, **רבי נתן אומר משום רבי ישמעאל: זב צריך**

כחתימת פי האמה. ולא הודו לו חכמים. ואיתקש ליה בעל קרי לזב. (ויקרא טו: לב) –

זאת תורת הזב ואשר תזא מטמא שכבת זרע

עוד קושי שיוצא מהתירוצים: **וכל צרוע למה לי?**

תירוץ: אידי דכתיב **כל זב** כתיב נמי **כל צרוע**.

קושי על ר' יהודה: ורבי יהודה, שפיר קאמר רבי שמעון!

תירוץ: ההוא מיבעי ליה לכדתניא, **רבי אליעזר אומר: יכול דחקו זבין ומצורעין ונכנסו לעזרה**

בפסח הבא בטומאה יכול יהו חייבין - תלמוד לומר וישארו מן המטה כל צרוע וכל זב וכל טמא

צרע, בשעה שטמאי מתים משתלחין - זבין ומצורעין משתלחין, אין טמאי מתים משתלחין - אין זבין ומצורעין משתלחין.

דיון בדרשה שצוטט מקודם: אמר מר: **זב וכל זב** - לרבות בעל קרי.

זה יכול לחזק דברי ר' יוחנן: מסייע ליה לרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן: מחילות לא נתקדשו, ובעל קרי משתלח חוץ לשתי מחנות.

קושי: מיתיבי: **בעל קרי כמגע שרץ**. מאי לאו - למחנותם!

תירוץ: לא, לטומאתם.

קושי: לטומאתם? - האי טומאת ערב כתיב ביה, והאי טומאת ערב כתיב ביה!

אלא לאו - למחנותם!

תירוץ: לא, לעולם לטומאתם. והא קמשמע לן: דבעל קרי כמגע שרץ, מה מגע

שרץ מטמא באונס - אף בעל קרי מטמא באונס.

